

Vergaderjaar 1989–1990

19 995

Regels met betrekking tot de waterschappen (Waterschapswet)

Nr. 20

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 13 juni 1990

Na ontvangst van de nota naar aanleiding van het eindverslag en een daarbij gevoegde vijfde nota van wijziging bleek er in de vaste Commissie voor verkeer en waterstaat¹ bij de fracties van het C.D.A., van de P.v.d.A. en van de S.G.P. nog behoefte te bestaan, alvorens de plenaire behandeling van voorliggend wetsvoorstel te doen aanvangen, een aantal vragen ter beantwoording aan de minister van Verkeer en Waterstaat voor te leggen. Deze vragen en de daarop verstrekte antwoorden zijn in dit verslag neergelegd.

De voorzitter van de commissie,
Van Vlijmen

De griffier van de commissie,
Teunissen

¹ Samenstelling:

Leden: Eversdijk (CDA), Castricum (PvdA),
ondervoorzitter, Spieker (PvdA), Hennekam
(CDA), K. Zijlstra (PvdA), Blaauw (VVD), Van
Vlijmen (CDA), voorzitter, Blauw (VVD),
Lankhorst (Groen Links), Nijland (CDA),
Jorritsma-Lebbink (VVD),
Tegelaar-Boonacker (CDA), Eisma (D66),
J.T. van den Berg (SGP), Lilipaly (PvdA),
Wolffensperger (D66), Frissen (CDA),
Roosen-van Pelt (CDA), Esselink (CDA),
Feenstra (PvdA), Van der Vaart (PvdA),
Lonink (PvdA), Van Gijzel (PvdA).
Plv. leden: Van Rooy (CDA), Van Gelder
(PvdA), Melkert (PvdA), Biesheuvel (CDA),
Netelenbos (PvdA), Voorhoeve (VVD),
Reitsma (CDA), Van Erp (VVD), Rosenmüller
(Groen Links), Hillen (CDA), Te Veldhuis
(VVD), Wolters (CDA), Versnel-Schmitz
(D66), Schutte (GPV), Ruigrok-Verreijt
(PvdA), Tommel (D66), M.D.T.M. de Jong
(CDA), Koetje (CDA), Mateman (CDA), Van
Rijn-Vellekoop (PvdA), Swildens-Rozendaal
(PvdA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Leerling
(RPF).

Vragen van de C.D.A.-fractie

1. Moet de door de regering gevolgde redenering m.b.t. de zeteltoedeling zo opgevat worden, dat – in het geval bij een waterschap met meer dan één taak overeenkomstig artikel 4.18 voor elke taak kostendelen zijn toegekend aan de in het bestuur vertegenwoordigde categorieën belanghebbenden – het niet de bedoeling is dat de aldus voor de categorieën belanghebbenden bepaalde kostendelen bij elkaar opgeteld worden en dat de aldus verkregen totalen uitgedrukt worden in aantallen bestuurszetels voor die categorieën?

2. Indien bij het kiezen voor een zittingsduur van vier jaar voor het waterschapsbestuur niet de wens tot gelijkschakeling met de zittingsduur voor gemeenteraad en provinciale staten doorslaggevend is geweest, wat zijn dan wel de argumenten om af te wijken van de huidige goed functionerende praktijk van zes jaar, waarbij telkens de helft van het bestuur om de drie jaar aftreedt?

3. Kan de regering voor wat betreft de eigenaar en de pachter aangeven, hoe niet alleen formeel maar ook materieel aan de trits belang-betaling-zeggenschap voldaan wordt, indien de door de regering voorgestelde wijziging van de Pachtwet tot stand komt?

4. Leidt de wijziging van het – inmiddels aanvaarde – wetsvoorstel W.A.B.M.-dwangsom, waarbij het criterium «passende» is geschrapt, nog tot aanpassing van het onderhavige wetsvoorstel?

Vragen van de P.v.d.A.-fractie

1. p.4: Provinciale Staten kunnen besluiten de waterstaatstaken zelf uit te voeren, wanneer het opdragen van deze taken aan waterschappen uit waterstaatkundig oogpunt ondoelmatig is. Wat wordt hier verstaan onder «ondoelmatig»?

2. p.5: Heeft de minister al overleg gehad met de minister van Binnenlandse Zaken. Zo ja, wat was hiervan het resultaat? Zo nee, wanneer zal dit overleg plaatsvinden en zal de Kamer op de hoogte worden gesteld van de uitkomsten?

3. p.8: Kan de minister aangeven hoe zij het onderdeel milieu ziet ten opzichte van de waterstaatkundige verzorging? Is de zorg voor het milieu daar wel of geen onderdeel van?

4. p.8: Kan de minister aangeven wat de taakafbakening is tussen gemeenten en waterschappen op het gebied van wateronttrekking en afwatering?

5. p.10: Kan de minister een nadere toelichting geven op de zinsnede op p.10, waarin zij stelt dat er geen tegenstelling bestaat tussen waterbeheer en milieubeheer?

6. p.11, laatste alinea, tweede zin: «Immers, ook al wordt het waterbeheer uitgeoefend binnen de context van het begrip watersysteem, kan dit toch verder reiken dan het geven van een bepaalde inhoud aan de waterstaatkundige verzorging van het waterschapsgebied». Wat wordt bedoeld met deze zin?

7. p.12 t/m 16: Is de minister van mening dat all-in waterschappen een noodzakelijke voorwaarde zijn voor een adequaat integraal waterbeheer op operationeel niveau? Zo ja, wat zijn de argumenten? Acht de minister argumenten aanwezig om in het kader van het integraal milieubeheer de provincies verantwoordelijk te laten voor het kwaliteitsbeheer?

8. Betekent het wetsvoorstel dat aan het Provinciaal Bestuur bevoegdheden worden ontnomen, zoals die nu in de WVO geregeld zijn?

9. p.18, 19: Hoe kan de kostenverdeling een ijkmiddel zijn voor de zeteltoedeling, als het niet meer is dan een afgeleide van de «aard en mate» van het belang bij de taakbehartiging (bij voorbeeld als de uitvoering van een taak voor een bepaalde categorie van groot belang is, maar lage kosten met zich meebrengt)?

10. p.18, 19: Zijn er voorbeelden te geven waarin de trits «belang-betaling-zeggenschap» niet of niet zuiver meer wordt toegepast? Hoe speelt in dit verband de medefinanciering van de Rijksoverheid een rol als het gaat om bij voorbeeld investeringsprojecten bij wateraanvoer? Is de minister van mening dat de kosten van schade aan natuur en milieu, bij voorbeeld ten gevolge van wateraanvoeractiviteiten, behoren te worden verrekend in de omslagen waarvoor de betreffende belanghebbende categorie wordt aangeslagen? Zijn er voorbeelden te geven van andere bestuursorganen waarin de trits belang-betaling-zeggenschap wordt toegepast?

11. p.21 e.v.: Zijn er beroepsmogelijkheden voor een bepaalde categorie en/of subcategorie als het provinciaal bestuur weigert deze in het reglement op te nemen als belanghebbende? Zo niet, is de minister bereid om alsnog hierin te voorzien?

12. p.22: Is de redenering van p.22 over functionele democratie en het milieubelang niet in tegenspraak met het concept van functionele democratie, waarbij de leden van het bestuur juist op basis van het belang dat zij hebben bij de taakuitoefening worden gekozen? Waarom is het milieubelang in deze dan een wezenlijk ander belang dan bij voorbeeld het agrarisch belang? En als het zo is dat het waterschap zich als openbaar lichaam in het vertegenwoordigen van algemene belangen niet onderscheidt van gemeente, provincie en Rijk, waarom wordt dan nog vastgehouden aan het systeem van functionele democratie?

13. Acht de minister het natuur- en milieubelang niet zo groot dat juist voor deze categorie, in afwijking van de trits belang-betaling-zeggenschap, zitting in de waterschapsbesturen mogelijk wordt gemaakt? (Zie ook het advies van het IPO-water van 13 juni 1989.)

14. p.31: Zou desgewenst ter handhaving van de huidige situatie in Friesland een bijzondere wettelijke oplossing geschapen kunnen worden ten behoeve van de financiering van het boezembeheer? Wat is, in het kader van deze vraag en in het kader van vraag 1, de visie van de minister op de relatie naar het wetsvoorstel «Algemene Wet Bestuursrecht»?

15. p.51: Waarom is niet besloten om de pachters direct de waterschapsheffingen op te leggen (en dus niet via de verpachter), gezien ook het feit dat pachters als categorie van belanghebbenden zijn onderkend in de wet?

16. Is de minister het eens met de visie dat invoering van de wijziging van de Pachtwet, artikel 14a, niet eerder van kracht wordt dan op het moment dat de aanpassingen van het Pachtnormenbesluit zijn gerealiseerd?

Artikelsgewijs

17. artikel 1: De begripsomschrijving van waterstaatkundige eenheid c.q. gebied is een gebiedsbepalende. Zij biedt een aanknopingspunt bij de keuze van een waterschapsgebied, maar zou daarvoor niet allesbepalend dienen te zijn. Het waterbeheer heeft de laatste jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt waarin vele aspecten worden onderkend. Is de minister niet van mening dat juist de mate waarin van die aspecten en van een samenhang sprake is, zowel intern als extern, de keuze van het waterschapsgebied bepaalt? Is de minister niet van mening dat, naast een goede afstemming op strategisch niveau, de relatie tussen het provinciaal bestuur, als het lichaam dat op de gebieden milieu, ruimtelijke ordening en natuur en landschap, en het waterschap een zo direct mogelijke dient te zijn?

18. Waarom blijft het preventief toezicht van het Rijk ten aanzien van de provincie waar het gaat om de waterschappen gehandhaafd, waar het

in de provinciewet ten aanzien van een aantal zaken sterk is verminderd?
Het betreft hier:

artikel 1.5: goedkeuring reglementen

artikel 1.8: uitnodigingen Rijk dat provincies waterschappen instellen/opheffen

artikel 1.9: het overgaan tot het instellen/opheffen van waterschappen door het Rijk zelf.

19. Waarom wijkt de minister in de artikelen 1.8 en 1.9 in het wetsvoorstel af van de in de Provinciewet voorgestelde nieuwe systematiek, waarbij het preventief toezicht is opgedragen aan de minister, waardoor voor de provincie een beroepsmogelijkheid op de Kroon mogelijk zou kunnen worden gemaakt.

20. Waarom worden in artikel 1.5 overeenkomstig de voorstellen in de nieuwe Provinciewet geen beroepsmogelijkheden op de Kroon opgesteld? Waarom worden de beroepsmogelijkheden in het kader van AROB niet genoemd?

21. artikel 1.8: Ligt het niet voor de hand om in verband met het streven naar decentralisatie de «uitnodigingsbevoegdheid» (artikel 1.8) van het Rijk te beperken tot interprovinciale waterschappen waarbij het Rijk in het uiterste geval als scheidsrechter optreedt?

22. artikel 1.8: Heeft het ingrijpen van het Rijk bij de provinciale taakuitvoering ten aanzien van waterschappen die niet de provinciale grens overschrijden niet tot gevolg dat de onder andere in de Provinciewet en deze Wet neergelegde decentralisatiegedachte ten aanzien van het waterbeheer wordt doorbroken, omdat dit ingrijpen zal gebeuren op basis van een inhoudelijke toetsing van het provinciale beleid?

23. artikel 1.7, 1.8 en 1.9: Welke visie heeft de minister ten aanzien van het regelen van medebetrokkenheid van de minister van VROM bij de toepassing van de bevoegdheden ex artikel 1.7, 1.8 en 1.9?

24. artikel 15: Waarom wordt met betrekking tot dit artikel niet volstaan met toezending in het kader van de wet?

Vragen van de S.G.P.-fractie

1. Heeft het op pag. 5 van de nota naar aanleiding van het eindverslag bedoelde overleg tussen de minister van Verkeer en Waterstaat en de minister c.q. staatssecretaris van Binnenlandse Zaken reeds plaatsgevonden en zo ja, kan het resultaat van dit overleg worden medegedeeld? Zo neen, op welke termijn zal dit overleg plaatsvinden? Kan een en ander naar het oordeel van de regering nog consequenties hebben voor het tijdstip van plenaire behandeling van de ontwerp-Waterschapswet door de Tweede Kamer?

2. Kan de actuele stand van zaken worden aangegeven met betrekking tot het project integratie water(beheers)wetgeving, alsmede de verdere fasering daarvan? Zal totstandkoming van zodanige integratie nog ingrijpende consequenties (kunnen) hebben voor de Waterschapswet?

3. Hoe verhoudt de op pag. 12 van de nota naar aanleiding van het eindverslag weergegeven genuanceerde benadering van het streven naar bestuurlijke integratie van het waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer zich tot de mededeling in brief 19 995, nr. 16, pag. 4, dat bij toetsing van organisatiebesluiten betreffende het provinciale waterschapswezen de regering het uitgangspunt van integratie van beheer zal hanteren?

4. Kan naar aanleiding van het gestelde in de nota naar aanleiding van het eindverslag ad 2.4 (pag. 34) worden aangegeven, welke zwaarwegende belangen zich verzetten tegen de mogelijkheid, dat hetzij rechtstreeks bij wet, hetzij door provinciale staten bij reglement wordt bepaald dat de zittingsduur van waterschapsbesturen ook 6 jaar kan bedragen, zulks overeenkomstig het huidige systeem. Is op grond van de praktijk gebleken dat er nadelen aan dit systeem kleven? Zo ja, welke?

5. Kan een toelichting worden gegeven op de betekenis van het bij vierde Nota van wijziging ingevoegde artikel 14a van de Pachtwet in het licht van de trits belang-betaling-zeggenschap? Betekent deze voorgestelde regeling in feite niet, dat de verpachters niet zelf in de waterschapslasten bijdragen? Wanneer zal de aangekondigde wijziging van het Pachtnormenbesluit naar verwachting tot stand komen?

Na kennis genomen te hebben van de inhoud van de nota naar aanleiding van het eindverslag en de daarbij gevoegde nota van wijziging zijn door de vaste Commissie voor verkeer en waterstaat nog een aantal nadere vragen gesteld. Deze worden door mij als volgt beantwoord.

1. Bestuurlijk-organisatorische uitgangspunten

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden dat provinciale staten kunnen besluiten de waterstaatstaken zelf uit te voeren wanneer het opdragen van deze taken aan waterschappen uit waterstaatkundig oogpunt ondoelmatig is. Deze leden vroegen wat hier is te verstaan onder «ondoelmatig».

Artikel 1.2, tweede lid, van het wetsontwerp bevat voor waterstaats-taken welke behoren tot zorg voor de waterhuishouding en zorg voor de waterkering het decentralisatiebeginsel, d.w.z. de regel dat die taken worden opgedragen aan waterschappen «tenzij dit niet verenigbaar is met het belang van een goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging». Het voorbehoud tussen aanhalingstekens is noodzakelijk, omdat nu eenmaal rekening moet worden gehouden met bijzondere situaties, waar 'n strakke doorvoering van de algemene regel afstuit op overwegingen van doelmatigheid. Het organisatieprincipe is nl. dat taakbehartiging geschiedt naar gebieden die een waterstaatkundige eenheid vormen. Voor de waterhuishouding geldt bovendien dat de waterstaatkundige verzorging ook praktisch het meest doelgericht kan geschieden wanneer zorg voor waterkwaliteit en die voor waterkwantiteit als eenheid worden behartigd. Van ondoelmatigheid kan sprake zijn, indien de schaalgrootte – en daarmee veelal ook het bestuurlijk en financieel draagvlak van waterschappen – niet geschikt is voor opdracht van de, zeker in de aanlooptijd veel investeringen vragende, waterkwaliteitszorg in (vooral) de vorm van zuiveringstechnisch beheer. Het kan ook zijn dat het bestaande waterschap al dan niet ten gevolge van een historisch gegroeide situatie bij de ontwikkeling naar grotere eenheid van beheer en bestuur is achtergebleven. Voor de zorg voor de hoogwaterkeringen betekende dit dat deze in tal van delen van het land in rijksbeheer bleven. Soortgelijke overwegingen konden rechtvaardigen dat drie provincies destijds de zorg voor de waterkwaliteit als taak aan zich hebben gehouden. Ook in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) is in artikel 6 die mogelijkheid opengelaten. Men dient daarbij niet te vergeten dat destijds vooral werd gedacht aan het toen op te zetten zuiveringstechnisch beheer. Waterkwaliteitsbeheer is echter meer dan dat. Zeker nu de aandacht zich inmiddels van sanering van puntlozingen meer heeft uitgebreid in de richting van effectgerichte maatregelen dient organisatorisch gezien het kwaliteitsbeheer meer nog dan voorheen worden afgestemd op waterstaatkundige eenheden waarbinnen die maatregelen het meest doeltreffend zijn af te stemmen en uit te voeren.

Een op basis van een bestaande waterschapsorganisatie gerechtvaardigde keuze bevrijdt de provincie niet van haar verplichting om belemmeringen die de waterschappelijke indeling betreffen weg te nemen en om de betreffende taken op den duur aan daartoe geschikt gemaakte waterschappen op te dragen. Dit doet geenszins af aan de verantwoordelijkheid die de provincie als algemeen bestuur heeft voor het waarborgen

van de integraliteit van het waterbeheer, binnen het verband ook van milieubeheer en ruimtelijke ordening.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of het ontwerp-Waterschapswet nu betekent dat aan het provinciaal bestuur bevoegdheden worden ontnomen, zoals die nu in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren zijn geregeld. Bij de totstandkoming van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) is de wetgever er vanuit gegaan dat de vraag of de zorg voor de waterkwaliteit (voor zover niet berustend bij het Rijk) als taak wordt behartigd door de provincie of door een ander openbaar lichaam, met name een waterschap, ter beslissing staat van provinciale staten als «organisatiegezag». Op basis van dat uitgangspunt wordt in die wet de provincie bevoegd verklaard tot toedeling van de vergunningverleningsbevoegdheid ook aan een waterschap. Het provinciaal gezag handelt daarbij ter uitvoering van de WVO, dus in medebewind. De vergunningverleningsbevoegdheid staat uiteraard niet los van de operationele taak, maar dient te zijn verbonden aan een taakopdracht. Het geven van zodanige opdracht is geen medebewindsbevoegdheid maar een autonome bevoegdheid van provinciale staten, die zij nu ingevolge de Provinciewet uitoefenen (onder voorafgaand toezicht) en die zij onder de werking van de Waterschapswet zullen behouden. Voor zover artikel 1.2, tweede lid, van het wetsontwerp een regel bevat ten aanzien van de uitoefening van die autonome bevoegdheid wordt daarmee indirect de beleidsvrijheid bij de hantering van artikel 6 van de WVO, zoals die in feite in het kader van het voorafgaand toezicht op provinciale reglementen al aan zekere beperkingen was onderworpen, nu ook dienovereenkomstig ingeperkt bij wet in formele zin.

Deze leden stelden over het onderwerp van de organisatie van de waterstaatkundige verzorging nog de vraag of er, ter handhaving van de huidige situatie in de provincie Friesland, een bijzondere wettelijke oplossing zou kunnen worden geschapen ten behoeve van de financiering van het boezembeheer. Zij vroegen in dit verband, en ook in verband met artikel 1.2, tweede lid, naar de relatie met de Algemene Wet Bestuursrecht.

Ter beantwoording van deze vraag verwijs ik allereerst naar mijn reactie hierboven op de vraag van deze leden over wat doelmatig is uit een oogpunt van waterstaatkundige verzorging. Verder wijs ik nog op het volgende. Niet is gebleken dat zich ten aanzien van Friesland omstandigheden voordoen die zich uit een oogpunt van goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging verzetten tegen toepassing van het decentralisatiebeginsel. In dat licht beschouwd zou het bij voorbaat scheppen van de financiële voorwaarde voor de voortzetting van de bestaande situatie met betrekking tot het boezembeheer in tegenspraak zijn met artikel 1.2, tweede lid, van het ontwerp dat de provincie juist voorschrijft om – afgezien van het daarin gemaakte voorbehoud – een dergelijke taak op te dragen aan een waterschap. Deze bepaling houdt voor Friesland in dat de huidige situatie moet worden beëindigd. Ik zie hier geen relatie met de komende Algemene Wet Bestuursrecht.

Naar aanleiding van de omschrijving van het begrip waterstaatkundige eenheid merkten deze leden op dat het waterbeheer de laatste jaren een sterke ontwikkeling heeft doorgemaakt waarin vele aspecten worden onderkend. Zij vroegen in dit verband of niet juist de mate waarin van die aspecten en van een samenhang, zowel intern als extern, sprake is de keuze van het waterschapsgebied dient te bepalen.

Ik ben die mening niet toegedaan. Tot de bestuurlijk-organisatorische uitgangspunten van de waterstaatszorg behoort dat deze is gebonden aan fysieke objecten, d.w.z. stelsels van aaneensluitende waterkeringen respectievelijk van op elkaar aansluitende oppervlaktewateren; voorts dat men bij die zorg te maken heeft met bepaalde gebieden. Dit kunnen zowel gebieden zijn die door een stelsel van waterkeringen worden

beschermde als gebieden waarin het water in uiteindelijk dezelfde bedding tot uitstroming komt (stroomgebieden), alsook gebieden waarin men uit een oogpunt van waterbeheersing op een samenhangend stelsel van wateren is aangewezen (boezem- of poldergebieden). Deze uitgangspunten zijn reeds in de regeringsnota over de toekomst van het waterschapsbestel (1977) geformuleerd en recentelijk in de derde Nota waterhuishouding (1989) bevestigd. De omstandigheid dat het waterbeheer de laatste jaren een sterke ontwikkeling heeft doorgemaakt waarin de noodzaak van een samenhangende benadering (zowel intern als extern) wordt onderkend, doet geen afbreuk aan genoemde uitgangspunten; eerder is het tegendeel het geval, zoals ook is uiteengezet in het antwoord op de vraag van deze leden over all-in waterschappen als voorwaarde voor integraal waterbeheer.

Deze leden vroegen verder wat op blz. 11 van de nota naar aanleiding van het eindverslag wordt bedoeld met de opmerking dat, ook al wordt het waterbeheer uitgeoefend binnen de context van het begrip watersysteem, dit toch niet verder kan reiken dan het geven van een bepaalde inhoud aan de waterstaatkundige verzorging van het waterschapsgebied.

Genoemde zinsnede beoogt tot uitdrukking te brengen dat de gewenste «brede kijk» van de waterbeheerder niet zover gaat dat hij bestuurlijk verantwoordelijk is voor de actieve behartiging van alle belangen die bij het watersysteem zijn betrokken. Hij is dus geen landschapsbeheerder of natuurbeheerder. Wel dient hij de waterstaatkundige condities in stand te houden of te scheppen voor het treffen van specifieke verdergaande maatregelen door andere instanties die met taken op genoemde andere zorggebieden zijn belast. Bovendien kan de functionele taak van een waterschap in een waterstaatkundig samenhangend gebied goed aansluiten op een gebiedsgerichte benadering van het milieubeheer. Gezien de invloed van het grondgebruik op het watersysteem, stelt de waterhuishouding ook voorwaarden aan de bestemming van een gebied.

Deze leden vroegen voorts of all-in waterschappen een noodzakelijke voorwaarde zijn voor een adequaat integraal waterbeheer op operationeel niveau.

Bij verschillende gelegenheden in het bijzonder in meergenoemde derde Nota waterhuishouding is te kennen gegeven dat de regering een voorkeur heeft voor all-in waterschappen. Deze voorkeur wordt ingegeven door de overweging dat van eenheid van beheer een meer effectieve bevordering van doelstellingen van integraal waterbeheer mag worden verwacht dan van gesplitst beheer. Dat is vooral ook daarom van belang nu de complexe problemen in het waterbeheer steeds meer om een integrale aanpak vragen, waarbij naast waterbeheerders vaak een groot aantal andere instanties is betrokken. De kans op fricties is bij gescheiden beheer groter dan bij integratie van beheer. De voordelen van integratie van beheer zijn niet alleen inhoudelijk van aard in die zin dat in één organisatorisch verband sneller en gemakkelijker functionele relaties kunnen worden (h)erkend en vertaald in de taakuitoefening; ook in financieel opzicht biedt integratie van beheer voordelen boven scheiding (verrekening komt in de praktijk niet gemakkelijk tot stand en geeft aanleiding tot langdurig overleg, niet zelden gevolgd door bestuurlijke impasses). De uitkomsten van het onlangs afgeronde onderzoek naar de bestuurlijke aspecten van integraal waterbeheer bevestigen deze veronderstelling. (Het binnenkort in boekvorm verschijnende onderzoeksrapport zal aan de Kamer worden toegezonden.)

De vraag van deze leden in dit verband of er in het kader van integraal milieubeheer redenen zijn de provincies verantwoordelijk te laten zijn voor het (operationeel) kwaliteitsbeheer, moet ontkennend worden beantwoord. Immers tegen de achtergrond van de verschuiving in aandacht in het waterkwaliteitsbeheer van sanering van puntlozingen naar effectge-

richte maatregelen is ook voor het waterkwaliteitsbeheer meer nadrukkelijk dan voorheen nodig de organisatie daarvan af te stemmen op de waterstaatkundige eenheden. De uit oogpunt van integraal waterbeheer door de oppervlaktewaterbeheerder te treffen maatregelen zullen immers binnen de waterstaatkundige eenheid het meest doeltreffend kunnen worden afgestemd en uitgevoerd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie informeerden ook nog eens hoe ik het onderdeel milieubeheer zie ten opzichte van de waterstaatkundige verzorging. Nadrukkelijk vroegen zij of in mijn opvatting het milieu daarvan een onderdeel is.

Dit punt raakt – in het licht ook van een aantal andere vragen van deze leden – zowel het decentralisatiebeginsel als het integraal waterbeheer zoals die meer specifiek aan de orde zijn bij de Waterschapswet respectievelijk de Wet op de waterhuishouding. Bij de waterstaatkundige verzorging – waarvan zorg voor waterhuishouding met zorg voor waterkering de kerntaken zijn – is milieu een onderdeel, en wel bij uitstek waar het betreft het aspect waterkwaliteit van het milieu (ook verder is milieu, vanuit het gezichtspunt van de waterstaatkundige verzorging als geheel beschouwd, een onderdeel; men denke aan peilbesluiten en de keuze van tracé's voor dijkverbeteringen). Ook het omgekeerde is het geval, zeker waar het waterbeheer wordt beschouwd uit het gezichtsveld van de milieuzorg. Hierdoor is niet alleen van belang dat het waterschap bij de wijze waarop het de waterstaatkundige verzorging als taak heeft te behartigen het milieu nadrukkelijk heeft de betrekken: ook essentieel is dat er voor de beleidsvorming afstemming geschiedt zowel op operationeel niveau (vergunningen) als op strategisch niveau (vaststelling hoofdlijnen beleid). De Wet op de waterhuishouding en ook de beoogde uitbouw van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bevatten daarvoor de noodzakelijke voorzieningen. Bij de parlementaire behandeling van de Wet op de waterhuishouding zijn hieraan de nodige beschouwingen gewijd (Kamerstukken II, nr. 17 367, vooral nr. 6, blz. 8-10, nr. 10, blz. 7-8, nr. 15, blz. 3-5, en voorts Handelingen Tweede Kamer, 27 september 1988, nr. 4).

Met het bovenstaande is, naar ik aanneem, ook voldoende nader toegelicht wat ik bedoel met mijn opmerking in de nota naar aanleiding van het eindverslag dat er geen tegenstelling bestaat tussen milieubeheer en waterbeheer.

Met betrekking tot het bestuurlijk-organisatorisch aspect vroegen deze leden tenslotte wat de taakafbakening is tussen gemeenten en waterschappen op het gebied van wateronttrekking en afwatering.

Ik ga er vanuit dat het woord «wateronttrekking» in dit verband een misstelling is en dat is bedoeld «ontwatering». In de derde Nota waterhuishouding (blz. 122 en 248) is het standpunt van de regering in deze reeds geformuleerd. Ten aanzien van de beheersing van de grondwaterstand in stedelijk gebied staat de regering een functionele taakverdeling voor tussen de gemeente en het waterschap, waarbij de zorg voor de ontwatering tot de taak van de gemeente behoort te blijven en de zorg voor de afwatering een waterschapstaak is. Naar deze nota zij verder verwezen.

3. De samenstelling van het waterschapsbestuur

Omtrent de totstandkoming van de zeteltoedeling vroegen de leden van de C.D.A.-fractie of het betoog in de nota naar aanleiding van het eindverslag zo moet worden opgevat, dat het niet de bedoeling is dat de voor de afzonderlijke categorieën (belanghebbenden) op de voet van artikel 4.18 voor de verschillende waterschapstaken bepaalde kostendelen bij elkaar worden geteld en de aldus verkregen totalen worden uitgedrukt in aantallen zetels.

Deze gevolgtrekking is juist. Het beginsel belang-betaling-zeggenschap drukt niet een louter lineaire relatie uit in die zin dat eerst het belang wordt omgezet in een kostendeel en dat vervolgens uit het kostendeel het zetelaantal wordt berekend. Eerder is het zo dat er voor de zeteltoedeling «rekening» moet worden gehouden met twee relaties, nl. belang-zeggenschap en betaling-zeggenschap. Van geen van beide relaties kan bij voorbaat worden gezegd dat zij recht evenredig zijn. Voor de zeteltoedeling kan niet worden volstaan met de verhouding tussen kostendelen. De voor de zeteltoedeling voorgestelde algemene maatstaf in artikel 2.3 stelt in tegendeel de relatie belang-zeggenschap voorop met daarnaast de relatie belang-betaling

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen hoe kostenverdeling een ijkmiddel kan zijn voor kostentoedeling als het niet meer is dan een afgeleide van aard en mate van het belang bij taakbehartiging, zoals bij voorbeeld wanneer de uitvoering van een taak voor een bepaalde categorie van groot belang is maar lage kosten met zich brengt.

De relatie betaling-zeggenschap speelt bij de zeteltoedeling een belangrijke rol. De bepaling van het kostendeel per taak aan categorieën belanghebbenden (omslagplichtigen) zoals die geschiedt, niet door provinciale staten als reglementerend gezag maar door het waterschapsbestuur zelf op grond van artikel 4.18, dient niet alleen mee te wegen bij de zeteltoedeling wanneer provinciale staten overgaan tot instelling van een nieuw waterschap. Zij kan bovendien een aanwijzing zijn voor een verschuiving van het gewicht van aard en mate van het belang zoals provinciale staten die aanvankelijk, gelet op de feitelijk bestaande toestand, tot uitgangspunt hebben genomen. Bij de besluitvorming over zeteltoedeling zal moeten worden nagegaan of deze zich verdraagt met de bestaande kostenverdeling. In zoverre is dus de betaling van het kostendeel niet alleen voorwaarde voor vertegenwoordiging en zeteltoedeling maar ook toets voor de bepaling van het juiste zetelaantal.

Het door de leden van de P.v.d.A.-fractie genoemde voorbeeld van «groot belang en lage kosten» moet berusten op een verkeerde veronderstelling. Het gaat bij een beoordeling van zeteltoedeling in verhouding tot de betaling niet om het aandeel in de begroting van het waterschap maar om het relatieve aandeel van één bepaalde categorie in de kosten van een bepaalde taak in vergelijking tot het aandeel van een andere categorie die belang heeft bij dezelfde taak. Anderzijds kan de vraag welke categorieën belanghebbend zijn bij waterkwaliteit en hoe groot hun belang daarbij is, niet louter worden afgemeten aan de omvang van de bedragen die lozers van afvalstoffen moeten voldoen aan het waterschap in de vorm van verontreinigingsheffing.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of bij weigering van het provinciaal bestuur om een bepaalde categorie of subcategorie in de bestuurssamenstelling op te nemen, voor deze beroep openstaat, dan wel of ik bereid ben daarin te voorzien.

De vaststelling van de bestuurssamenstelling geschiedt bij reglement, derhalve bij provinciale verordening. Tegen provinciale wetgeving als zodanig staat geen beroep open op een hogere instantie. Wel kan door iedere belanghebbende een bezwaarschrift worden ingediend bij gedeputeerde staten tegen het ontwerp-reglement (artikel 1.4, derde lid). Het bezwaarschrift wordt op grond van die bepaling overgelegd aan provinciale staten. Zonodig kan men zich daarna nog wenden tot de minister van Verkeer en Waterstaat die het reglement moet goedkeuren (artikel 1.5).

Ook stelden deze leden de vraag of het bij nota naar aanleiding van het eindverslag gestelde over de wijze van vertegenwoordiging van belangen – in het bijzonder het milieubelang niet in strijd is met het concept van functionele democratie, waarbij de leden worden gekozen op basis van het belang dat zij hebben bij de taakuitoefening van het waterschap.

Daarbij vroegen zij zich af waarin het milieubelang zich – uit een oogpunt van vertegenwoordiging in het waterschapsbestuur – onderscheidt van bij voorbeeld het agrarisch belang.

Deze leden nemen in hun vraagstelling kennelijk afstand van het feit dat het bij functionele democratie in waterschapsverband gaat om de wenselijkheid van een langs democratische weg tot stand gekomen bestuurssamenstelling, waarbij de leden niet enkel zijn vertegenwoordigers van bij reglement aangewezen organisaties die naar haar doelstelling opkomen voor een bepaald belang maar vertegenwoordigers van individuele (rechtstreeks en continue) belanghebbenden. Die veelheid van belanghebbenden wordt binnen het waterschapsgebied onderscheiden naar gelang hun belang specifiek van aard is dan wel algemeen. Het belang van natuur en milieu is een algemeen belang dat een ieder aangaat, zodat als belanghebbend daarbij worden aangemerkt de ingezetenen als zodanig, terwijl het agrarisch belang meer in het bijzonder degenen betreft die het gebruik hebben van ongebouwd onroerend goed al dan niet op grond van een pachtcontract. Uit het voorgaande vloeit voort dat in het ontwerp (artikel 2.2) niet is voorzien in bij voorbeeld een aparte vertegenwoordiging van het milieubelang maar wel van de ingezetenen (waarin overigens algemene belangen als die van natuur en milieu zijn belichaamd) over wie als direct en continu belanghebbenden ook een deel van de kosten kan worden omgeslagen.

Deze leden verbonden aan hun opmerking betreffende functionele democratie en het milieubelang ook nog de vraag of ik het natuur- en milieubelang niet zo groot acht dat het gewenst is dat juist voor deze categorie, in afwijking van de trits belang-betaling-zeggenschap, zitting in de waterschapsbesturen mogelijk wordt gemaakt.

De samenstelling van besturen van zelfstandige lichamen van openbaar bestuur geschiedt door vertegenwoordiging op basis van kiesrecht voor direct belanghebbenden, met als bijzonderheid dat voor de bestuurssamenstelling van waterschappen – nu dat niet zijn openbare lichamen van algemeen bestuur maar van functioneel bestuur – is voorzien in indeling van de kiesgerechtigde belanghebbende in categorieën. De redenen daarvoor zijn uiteengezet in Titel II van de memorie van toelichting. Ook al zijn de behartiging van het natuur- en milieubelang en die van een goede waterstaatkundige verzorging steeds duidelijker van betekenis voor elkaar, dan zie ik daarin toch geen motief om voor dat aspect van het door het waterschap te dienen algemeen belang te voorzien in de mogelijkheid van afzonderlijke zeteltoedeling op basis van betrokkenheid buiten vertegenwoordiging van individuele belanghebbenden en het kiesrecht om.

4. De rol van het oppertoezicht

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen waarom het preventief toezicht ten aanzien van de provincie waar het gaat om waterschappen gehandhaafd blijft, terwijl deze in de (ontwerp)-Provinciewet ten aanzien van een aantal zaken sterk is verminderd. Deze leden wezen daartoe op artikel 1.5 (het goedkeuringsvereiste ten aanzien van reglementen) en op de artikelen 1.8 en 1.9.

Het preventief toezicht ten aanzien van het reglement (thans nog gebaseerd op artikel 100 van de huidige Provinciewet) is in de Waterschapswet gehandhaafd maar sterk beperkt, nl. tot enkele essentialia. Dit is uiteengezet in het algemeen deel van de memorie van toelichting (onderdeel A2 en B4). Bij het goedkeuringsvereiste over taak en gebied gaat het om de verantwoordelijkheid die de centrale overheid draagt uit een oogpunt van doelmatige organisatie van de waterstaatszorg, een verantwoordelijkheid die in het bijzonder naar voren komt als waterstaatkundige gebieden zich over meer dan een provincie uitstrekken. Daartoe

dient mede de bevoegdheid als omschreven in de artikelen 1.8 en 1.9 om bij nalaten van de provincie een doelmatige organisatie actief te kunnen bevorderen. De twee andere essentialia in artikel 1.5, t.w. de bestuurssamenstelling en de aanwijzing van omslagplichtige categorieën betreffen de wezenskenmerken van het waterschap.

Uit hetgeen is uiteengezet over de behoefte aan een – zij het tot enige essentialia beperkt – voorafgaand toezicht door de minister van Verkeer en Waterstaat zal thans duidelijk zijn waarom niet is volstaan met een enkele verplichting voor het provinciaal bestuur tot toezending (artikel 156 ontwerp-Provinciewet) maar gebruik is gemaakt van de mogelijkheid van voorafgaand toezicht in bovenbedoelde zin (artikel 239 ontwerp-Provinciewet).

Op vraag van deze leden waarom in artikel 1.5 niet overeenkomstig het ontwerp-Provinciewet kroonberoep is opengesteld van de beslissing van de minister, merk ik op dat – zoals reeds in de memorie van toelichting bij dit artikel is vermeld – op het preventief toezicht op provinciale besluiten de algemene bepalingen van de (ontwerp-)Provinciewet van toepassing zijn. Ingevolge artikel 244 van die wet staat er voor het provinciaal bestuur tegen de beslissing van de minister beroep open op de Kroon.

Ten aanzien van hun vraag waarom er in de artikelen 1.8 en 1.9 anders dan in de systematiek van de ontwerp-Provinciewet, geen voorafgaand ministerieel toezicht is met kroonberoep, kan het volgende worden opgemerkt.

De strekking van de artikelen 1.8 en 1.9 en de bijzondere wettelijke waarborgen waarmee de toepassing van die bepalingen is omgeven, zijn toegelicht in het algemeen deel van de memorie van toelichting (onderdelen 7 en 9). Zoals daar uiteengezet biedt de huidige wetgeving (thans artikelen 64 jo. 4 van de Waterstaatswet 1990) aan de Kroon niet de mogelijkheid tot actief ingrijpen en is er bij de totstandkoming van artikel 133 van de Grondwet voor gepleit dat de wetgever aan de Kroon hiertoe ruimere bevoegdheden zal verschaffen. Het ligt dan in de reden om die bevoegdheid te leggen bij de Kroon en niet bij de minister. Dit verklaart dat er tegen besluiten die met toepassing van de artikelen 1.8 en 1.9 zijn genomen (bij koninklijk besluit) niet is voorzien in kroonberoep. Zou het daarentegen wel gaan om een bevoegdheid niet van de Kroon maar van de minister, dan zou er sprake zijn van een bestuursgeschil. Daarom is uitdrukkelijk in de artikelen 1.8 en 1.9 voor de behandeling door de Raad van State, die bij toepassing van elk van beide artikelen aan de Kroon moet adviseren, de regeling voor de behandeling van geschillen van bestuur van toepassing verklaard.

In verband met de in de artikelen 1.8 en 1.9 neergelegde regeling voor wat betreft de rol (en de bevoegdheden) van het Rijk bij nalaten van de provincie, stelden de leden van de P.v.d.A.-fractie nog eens de relatie met het streven naar decentralisatie aan de orde.

In onderdeel 2 van het algemeen deel van de memorie van toelichting is al betoogd dat provinciale staten, waar het gaat om gedecentraliseerd bestuur, het beste kunnen afmeten hoe de waterstaatszorg binnen hun gebied het meest doeltreffend is georganiseerd en hoe daarbij kan worden bewerkstelligd dat de waterstaatstaken tevens zijn afgestemd op de behartiging van belangen die tot de taak van de provincie behoort of tot die van de gemeenten. Decentralisatie is op zich niet strijdig met het bestaan van een bepaalde toezichtrelatie. Bij de uitoefening van het toezicht is de verantwoordelijkheid aan de orde die de centrale overheid draagt uit een oogpunt van doelmatige organisatie van de waterstaatszorg in ons land. Die verantwoordelijkheid sluit in dat het provinciale beleid, evenals het geval is wanneer een aan goedkeuring onderworpen provinciaal besluit is genomen, ook bij nalaten van een beslissing inhoudelijk moet kunnen worden getoetst. In het bovenbedoelde

onderdeel van de memorie van toelichting is verder betoogd dat die verantwoordelijkheid weliswaar in het bijzonder naar voren komt als waterstaatkundige eenheden zich over meer dan een provincie uitstrekken maar dat het in wezen voor evenbedoelde centrale verantwoordelijkheid geen principiële verschil is of het gebied waar de oplossing ontbreekt nu een provinciaal of een interprovinciaal gebied is. Staatsrechtelijk bezien betreft het in beide gevallen een mogelijk ingrijpen in de primaire provinciale bevoegdheid alsmede de vraag of daarvoor voldoende zware argumenten zijn.

Deze leden vroegen verder naar de visie ten aanzien van het regelen van medebetrokkenheid van de minister van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) bij de toepassing van bevoegdheden ex artikel 1.7 t/m 1.9.

De toepassing van de in deze artikelen genoemde bevoegdheden hebben betrekking op de goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging van een bepaald gebied. De verantwoordelijkheid daarvoor op rijksniveau berust bij de minister van Verkeer en Waterstaat. Voor het eventueel regelen van de medebetrokkenheid van de minister van VROM zou alleen dan aanleiding kunnen zijn, indien bij de uitoefening van genoemde bevoegdheden het beleid van de minister van VROM rechtstreeks in het geding is. Daarvan is in casu geen sprake.

5. Overige vragen

Met betrekking tot de wettelijke zittingsduur van vier jaar voor het waterschapsbestuur vragen de leden van de C.D.A.-fractie welke de argumenten zijn geweest om af te wijken van de huidige in de praktijk goed functionerende praktijk van zes jaar, waarbij telkens de helft van het bestuur om de drie jaar aftreedt.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen naar aanleiding van het gestelde in de nota naar aanleiding van het eindverslag welke zwaarwegende belangen zich verzetten tegen de mogelijkheid dat, hetzij rechtstreeks bij wet hetzij bij reglement door provinciale staten wordt bepaald dat de zittingsduur ook zes jaar kan bedragen.

De regeling van de zittingsduur in artikel 2.4 behoort tot de onderwerpen waarvan het motief voor regeling bij wet is gelegen in de uniformiteit. Verder is voor de keuze van de zittingsduur het uitgangspunt geweest dat voor een vertegenwoordigd college een zittingsperiode van vier jaar als normaal is te beschouwen. Aldus is eerder onderbouwing vereist van een daarvan afwijkend stelsel – t.w. een zittingsduur van zes jaar met een driejaarlijks aftreden van de helft van de leden – dan van de zittingsduur van vier jaar zelf. Het argument van het beter gewaarborgd zijn van de continuïteit door een periodiek aftreden van slechts de helft van de leden komt mij niet overtuigend voor. Dit laatste doet ook in mijn optie niet af aan het feit dat in vele zo niet de meeste waterschappen een zittingsduur van zes jaar kennelijk in de praktijk bevredigend werkt. Wel kan in het licht ook van enige ervaring die bij gelegenheid van de jongste gemeenteraadsverkiezing is opgedaan met het op dezelfde dag doen houden van waterschapsverkiezingen worden opgemerkt dat een zittingsperiode van vier jaar voor het bereiken van een grotere opkomst een gunstig perspectief lijkt te bieden. Wel beschouwd behoeft dit alles niet te betekenen dat de wetgever op het punt van de zittingsduur het laatste woord dient te hebben. Beter lijkt het daarom dat – in de geest van hetgeen is gesuggereerd door de leden van de S.G.P.-fractie – aan de provinciale wetgever de mogelijkheid wordt opengelaten om de bestaande zittingsduur op zes jaar te handhaven. In die zin is artikel 2.4, eerste lid, bij de nota van wijziging alsnog aangepast.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of er voorbeelden zijn te geven waarin de trits «belang-betaling-zeggenschap» niet of niet zuiver

meer wordt toegepast en hoe in dit verband de medefinanciering van de rijksoverheid een rol speelt als het gaat om bij voorbeeld investeringsprojecten bij wateraanvoer. Voorts vroegen zij of er voorbeelden zijn te geven van andere bestuursorganen waarin de trits «belang-betaling-zeggenschap» wordt toegepast.

De medefinanciering door de rijksoverheid in het kader van wateraanvoerplannen en andere plannen ter verbetering van de waterbeheersing staat niet op gespannen voet met genoemde trits; immers die medefinanciering, op basis van de Bijdrageregeling aan waterschappen ten behoeve van werken op het gebied van de waterhuishouding, betreft enkel de aan zo'n project verbonden aspecten van bovenwaterschap-pelijk belang. Van een niet zuivere toepassing van het beginsel «belang-betaling-zeggenschap» is hier dus geen sprake (tegen die achtergrond moet ook worden gezien de in het ontwerp Wet op de waterkering beoogde beperking van de rijksbijdrageregeling in de kosten van dijkversterking). In het kader van de hierbedoelde reeds bestaande bijdrageregeling zijn in de derde Nota waterhuishouding ook nog bijdragen in het vooruitzicht gesteld voor zover ten gevolge van in het verleden uitgevoerde wateraanvoerprojecten schade aan natuur en milieu is ontstaan. De bedoeling daarvan is dat uit een rijksbijdrage in combinatie met financiering uit de waterschapsomslag herstelmaatregelen kunnen worden bekostigd.

Voorbeelden van andere bestuursorganen in ons land, die zijn belast met doe-taken waarin de trits «belang-betaling-zeggenschap» wordt toegepast, zijn mij niet bekend.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of de (gewijzigde) regeling van de dwangsom in de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (WABM), waarbij het criterium «passende» is geschrapt, nog leidt tot aanpassing van het onderhavige wetsontwerp.

De dwangsomregeling in het ontwerp-Waterschapswet is overgenomen uit het ontwerp-Gemeentewet, waar die regeling uitvoerig is toegelicht. Het licht dan ook voor de hand om de wenselijkheid van een eventuele wijziging van die regeling, naar aanleiding van de dwangsomregeling in de WABM, te bezien bij de behandeling van het ontwerp-Gemeentewet.

Overigens wijs ik er op dat het bedoelde criterium in de dwangsomregeling van de WABM specifiek met het oog op de praktijkbehoefte op het terrein van de milieuwetgeving is geschrapt. De dwangsomregeling in de nieuwe Gemeentewet (evenals die in de nieuwe Provinciewet en Waterschapswet) beslaat een veel ruimer terrein dan alleen dat van de milieuwetgeving. Voorshands ben ik dan ook van mening dat laatstgenoemde regeling niet zonder meer dient te worden aangepast in verband met de wijziging van de regeling in de WABM.

Naar aanleiding van het bij vierde nota van wijziging voorgestelde nieuwe artikel 14a van de Pachtwet vroegen de leden van de C.D.A.-fractie om aan te geven hoe nu niet alleen formeel maar ook materieel wordt voldaan aan de «trits».

Ook de leden van de S.G.P.-fractie vroegen om een nadere toelichting van dat artikel in het licht van de trits. Met name vroegen zij of de voorgestelde bepaling in feite niet betekent dat de pachters niet zelf in de waterschapslasten bijdragen.

Na invoering van het nieuwe artikel 14a van de Pachtwet kan de verpachter het «eigenaarsdeel» van de waterschapslasten op ongebouwd doorberekenen aan de pachter. De vraag kan rijzen, zoals die ook besloten ligt in de vraagstelling van de leden van de C.D.A.-fractie, of daarvoor materieel niet de trits belangbetaling-zeggenschap wordt doorbroken.

De mogelijkheid tot doorberekening staat los van de trits doch berust op uitgangspunten die in het pachtrecht gelden. Ook thans geldt in het

pachtrecht dat waterschapslasten inzake ongebouwd (het «eigenaarsdeel» én het «gebruikersdeel») worden doorberekend aan de pachter, zij het dat dit forfaitair via de pachtnormen geschiedt. Nu de pachtnormen worden opgeschoond met een bedrag voor bovengenoemde waterschapslasten ongebouwd, is met betrekking tot het «eigenaarsdeel» door mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gekozen voor aparte doorberekening, los van de pachtnormen.

Met de leden van de P.v.d.A.-fractie ben ik van mening dat de in het (nieuwe) artikel 14a van de Pachtwet beoogde doorberekening van waterschapslasten die aan de verpachter worden opgelegd eerst in de rede ligt wanneer de pachtnormen van het aan waterschapslasten toe te rekenen deel zijn geschoond. De verpachter ontvangt immers thans via de pachtprijs een vergoeding voor de lasten, die voor los land (ongebouwd) bijna uitsluitend uit waterschapslasten bestaan.

Uit de systematiek van de Pachtwet volgt dat zowel pachter als verpachter binnen een jaar na de inwerkingtreding van een wijziging van het Pachtnormenbesluit aan de grondkamers herziening van de tegenprestatie kunnen verzoeken. Teneinde pachters en verpachters daartoe in staat te stellen zal het voorgestelde artikel 14a van de Pachtwet niet eerder dan een jaar na wijziging van het Pachtnormenbesluit in werking kunnen treden.

In antwoord op de desbetreffende vraag van de leden van de S.G.P.-fractie kan worden opgemerkt dat met betrekking tot de wijziging van het Pachtnormenbesluit in de nota naar aanleiding van het eindverslag reeds is vermeld dat mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij er naar streeft deze wijziging te laten sporen met de eerste reguliere wijziging van dit besluit. Laatstgenoemde wijziging zal naar verwachting in 1992 zijn beslag krijgen.

De leden van de S.G.P.-fractie informeerden naar de stand van zaken met betrekking tot het project integratie waterwetgeving en naar eventuele consequenties van die integratie voor de Waterschapswet.

Ter voorbereiding van de opzet van de beoogde verdere integratie van de wetgeving op het gebied van het waterbeheer door middel van een gefaseerde uitbouw van de Wet op de waterhuishouding tot een integrale waterbeheerswet, zijn voor verschillende in de derde Nota waterhuishouding genoemde onderwerpen die daarbij aan de orde zijn, nadere analyse noodzakelijk. De bouwstenen daarvoor worden aangeleverd door de resultaten van verschillende in opdracht van de Rijkswaterstaat uitgevoerde en inmiddels afgesloten onderzoeken, te weten:

- onderzoek naar de bestuurlijk-juridische knelpunten in het grondwaterbeheer; de resultaten van dit in juni 1989 afgesloten onderzoek zijn neergelegd in het rapport «Naar een strategisch grondwaterbeheer»;
- onderzoek naar de bestuurlijke aspecten van integraal waterbeheer; de resultaten van dit in april j.l. afgesloten onderzoek zijn neergelegd in het half juni verschijnende rapport «Perspectieven voor integraal waterbeheer; een bestuurskundige analyse ten behoeve van de uitwerking van integraal waterbeheer»;
- onderzoek naar de behoefte aan en mogelijkheden tot differentiatie in het beheersinstrumentarium van de «natte» waterstaatswetgeving; de resultaten van dit in maart jl. afgeronde onderzoek zijn neergelegd in het half juli verschijnende rapport «Ontwikkelingen in waterstaatswetgeving; naar een verbreding van het juridisch instrumentarium op het gebied van het waterbeheer»;
- onderzoek naar de toepassing van het beheersinstrumentarium van de Grondwaterwet; de resultaten van dit in maart jl. afgesloten evaluatieonderzoek zijn neergelegd in het half juli verschijnende rapport «Evaluatie beheersinstrumentarium Grondwaterwet; onderzoek naar de toepassing van de instrumenten registratie en vergunning».

Essentieel element van de verdere instrumentatie van het beleid is ook

het in het in de derde Nota waterhuishouding aangekondigde onderzoek naar mogelijkheden voor de ontwikkeling van een samenhangend stelsel passend bij het financieringsstructuur van het waterbeheer, ten behoeve waarvan binnenkort een Commissie Onderzoek Financiering Waterbeheer wordt ingesteld. In dit verband moet ook worden vermeld dat samen met het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer wordt nagegaan, welke elementen van het waterkwaliteitsbeheer voor regeling in de integrale waterbeheerswet in aanmerking komen en welke in de WABM. Ik verwacht overigens van het totstandbrengen van wetgeving in bovenbedoelde zin geen consequenties voor de Waterschapswet.

Tenslotte is zowel door de leden van de P.v.d.A.-fractie als door die van de S.G.P.-fractie geïnformeerd naar het overleg tussen mij en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken over tijdstip van wijze van behandeling van het ontwerp Waterschapswet.

Overleg heeft geleid tot de conclusie dat, wanneer de Kamer, na ontvangst van de bovengegeven beantwoording van nadere vragen van oordeel is dat ook de plenaire behandeling van de Waterschapswet voldoende is voorbereid, een spoedige behandeling van de ontwerp-Waterschapswet en die van de ontwerp-Gemeentewet in één tijdperiode de voorkeur verdient.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J.R.H. Maij-Weggen